

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2021-1166

7.12.2021

Oslo Pensjonsforsikring AS

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Skled og falt – rygg- og hofteplager – årsakssammenheng – akutt- og brosymptomer.

Forsikrede skled på jobb i februar 2017. I journaler før skadehendelsen fremgikk ikke plager i korsrygg eller hofte. Forsikrede oppsøkte lege for første gang 8 dager etter skadehendelsen og ble gradvis sykemeldt t.o.m. slutten av mars 2017. Forsikrede fikk i perioder etter hendelsen jevnlig behandling hos fysioterapeut, men det var ikke fremlagt informasjon om behandlingene.

Journalnotater etter hendelsen viste sykemeldinger og bl.a. plager i rygg, hofte, fot, knær, skulder og plager i lumbago. Nav innvilget arbeidsavklaringspenger i juni 2020. Selskapets rådgivende lege vurderte det som mindre enn 50 % sannsynlig at nåværende helseplager skyldtes skaden. Saken reiste spørsmål om det var sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen og senere varige plager i korsrygg og venstre hofte. Nemnda bemerket at manglende dokumenterte symptomer i den tidsnære dokumentasjonen i praksis medfører at det ikke er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom en hendelse og senere plager. For å sannsynliggjøre symptomer som ikke fremgår av den tidsnære skriftlige dokumentasjonen, kreves som et utgangspunkt muntlig forklaring for domstolene. Etter en konkret vurdering av sakens dokumenter kunne nemnda ikke se at forsikrede hadde sannsynliggjort en årsakssammenheng og viste bl.a. til manglende akutt – og brosymptomer. Selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (f. 1959, pedagogisk leder i barnehage) skled på jobb 6.2.17.

Det er blant annet fremlagt kopi av fastlegejournal, fra 6.2.07 til 30.3.20 hvor det ikke var omtalt plager fra korsrygg eller hofte mellom 2007 og skadehendelsen. Det fremgikk imidlertid enkelte andre fysiske og psykiske plager, herunder f.eks. langvarige plager i fot/ankel og kne, jf. f.eks. notat 7.6.12, 20.11.15, 14.4.15, mv. I notat 12.1.15 fremgikk blant annet smerter i ve. skulder, nakke, "Hatt rygg smerter, men bedring av dette".

Første journalnotat etter skaden er datert 14.2.17:

Falt på baken - traff haleben/sacrum. Fikk i forbindelse med fall. Hodepine. Har smerter ved gange og når hun reiser seg. Dette skjedde i arbeidssituasjon. Aktuelle ca 8 dager siden. Ingen smerter ned i underekstremitet.

...

Det er fremlagt kopi av gradert (50 %) sykemelding fra 14.2.17 til 28.2.17.

Skaden ble meldt Nav 21.2.17:

... Jeg skulle ned en skråning for å hjelpe et barn opp. Snø på bakken og frost/is under snøen. Mistet fotfeste, skle på vei ned skråningen. Slo korsrygg kraftig i bakken. Slo høyre arm, smerter i skulder, kraftig hodepine. Svimmel en god stund, som ga seg i løpet av dagen

Skaden ble meldt selskapet i skademelding datert 21.2.17. Der er hendelsen beskrevet som at forsikrede under utelek med barna:

skulle ned en skråning for å hjelpe et barn opp. Det var snø på bakken og frost/is under snøen. Jeg mistet fotfeste og skle da jeg var på vei ned. Slo korsrygg kraftig i bakken da jeg falt. Slo også høyre arm i fallet, og fikk smerter i skulder, og kraftig hodepine i fallet. Var svimmel en god stund i etterkant, som ga seg i løpet av dagen.

Skaden ble opplyst som "Store smerter i korsrygg/hofte, spesielt når jeg går, og etter å ha sittet en stund. Kraftig hodepine i det jeg traff bakken, men som ga seg etter en stund. Venter på time til rtg av korsrygg og haleben". Plagene viste seg "Rett etter fallet, og forverret seg utover uken".

Røntgen av lumbosakralcolumna med haleben 23.2.17 viste "Sparsomme degenerative forandringer. Skjelettskade påvises ikke".

Nav godkjente "Akutte ryggsmarter i sykemeldingsperioden" som yrkesskade, jf. vedtak 23.2.17.

I notat 2.3.17 fremgikk at forsikrede den 6.2.17 "... fikk slag mot baken (nedre korsrygg/haleben). Fikk i forbindelse med fallet hodepine som gikk over i løpet av en dag. Smertene i nedre korsrygg/haleben har vedvart. Også smerter i hofteregion begge sider i forbindelse med fall. Hun har smerter ved gange og når hun reiser seg opp. Må ofte legge seg ned på for å hvile ryggen og for smertelindring. ...". Den graderte sykemeldingen ble forlenget fra 3.3.17 til 31.3.17, jf. sykemelding 2.3.17.

Det er fremlagt kopi av en oversikt over behandlingsdatoer hos fysioterapeut i perioden f.o.m 7.3.17 t.o.m. 6.7.21. Det fremgikk ikke av oversikten en beskrivelse av hvilke plager som ble behandlet, plagenes intensitet, hvilken behandling som ble gjennomført, eller lignende informasjon som normalt finnes i journaler.

Etter 2.3.17 dro forsikrede først til legen igjen 6.9.17, og da for press i bryst, trykkfølelse i skuldre og øvre rygg, begge albuer, tommelgrunnledd, mv. Det fremgikk også fortsatt plager fra høyre fot og høyre kne, som også forelå før hendelsen. Det fremgikk ikke noe om plager i korsrygg eller hofter.

Den 1.11.17 ble det notert "Hjemme pga ryggsmarter. Føler hun har hjertebank". Det fremgikk ikke hvilken del av ryggen det er tale om.

I journal 14.11.17 fremgikk "Hun har fortsatt smerter i ryggen og får fys. behandling. Fysioterapeut mener hun har en skjevhet i rygg i feb. ifjor.- forskyvning hofte/bekken". Det fremgikk også opplysninger om smerter under fot, jf. også notat 11.6.18 og 27.7.18 hvor fotplagene ble vurdert som sannsynlig "plantar fibromatose".

Forsikrede begynte med behandlinger hos fysioterapeut igjen mellom 1.3.18 til 17.7.18.

I notat 20.8.18 var det fokus på vansker med gange pga. tidligere fotskade.

I notat 22.11.18 fremgikk "en ukes sykehistorie med smerter i thorakalområdet på hver side av ryggraden, ikke konstante men forverres ved løft og dreining. Smertene har flyttet seg nedover de siste dagene og sitter nå lumbalt". Forsikrede ble sykemeldt 22.11.18 til 30.11.18.

Den 28.11.18 skrev legen "Flere plager i knær og hofte" og 50 % sykemelding 1.12.18 til 7.12.18 for Lumbago. Denne ble forlenget til 14.12.18 grunnet stadige plager med Lumbago, jf. notat 7.12.18.

Behandlingsoversikten viste at forsikrede begynte med ny runde med behandlinger hos fysioterapeut 7.12.18, og at disse vedvarte til 6.7.21.

I fastlegejournalen ble ryggplager nevnt igjen 1.3.19 og 4.3.19. I sistnevnte notat står det "Smerter i ryggen etter fall for to år siden. Forverret på fredag, kunne ikke gå på jobb. Stadig stiv og smerter lumbalt, men noe bedre". Forsikrede ble sykemeldt 60 % for ryggsmerte lumbalt til 15.3.19. Denne ble 12.3.19 forlenget til 29.3.19, før nedgang til 40 % sykemelding fra 30.3.19 til 14.4.19.

I notat 10.5.19 fremgikk smerter i ryggen og at forsikrede hadde vært hos fysioterapeut siden november. "Har jobbet 100 % etter påske, men har vært noen fridager som har reddet det". Det var vanskelig med tilpasning på jobb, og legen ga ny gradert sykemelding (60-50 % mellom 13.5.19 og 30.6.19, jf. notat 29.5.19 og 6.6.19).

I notat 1.8.19 fremgikk at det var en fin ferie og "ryggen fungert brukbart, noe verre igjen siste uker, lurer selv på om det er bæring av sekk". Forsikrede ble sykemeldt 50 % ut måneden.

I notat 27.8.19 fremgikk "Var hos fysioterapeut sist i går. Har smerter i høyre skulder", og plager med øynene. Gradert sykemelding for Ryggsmerte Lumbalt ble utvidet til 27.9.19, og videre til 1.11.19 i notat 27.9.19.

I journal 31.10.19 var det notert "... Stadig vondt i ryggen etter fall i 2017, og har vært mer plaget i sitt forsøk på å stå i arbeid siste tiden. Må hvile flere ganger ilet dagen. ...". Forsikrede ble sykemeldt 100 % fra 2.11.19 til 1.12.19. Videre sykemelding og plager fremgikk bl.a. i notat 28.11.19 og 6.1.20. I sistnevnte notat fremgikk en forverring siden i sommer.

MR Lumbosakralkolumna 12.12.19 viste "R: Degenerative forandringer uten signifikant påvirkning på plassforholdene." Det fremgikk også at "(d)et er ingen MR-messige holdepunkter for gjennomgått skjelettskade".

I journalnotat 22.1.20 etter dialogmøte med Nav og arbeidsgiver fremgikk at arbeidsevnen var ca. 0-40 %, og trolig "vil hun ikke kunne arbeide i det hele tatt". Forsikrede ble anbefalt å søke AAP.

I notat 5.2.20 fremgikk at forsikrede ikke var innstilt på å arbeide mer. "Føler noen få timer på jobb gjør at hun må hvile grunnet ryggsmarter". MR-bilder viste "verken viser gamle frakturer, eller trange plassforhold for nerver".

I legeerklæring ved arbeidsuførhet datert 9.3.20 ble diagnosen oppgitt til Ryggsmerte Lumbalt. Det var opplysninger om stadig større sykefravær på jobb etter fallskade på jobb i 2017, og forverring av ryggen etter mye aktivitet. Det fremgikk ingen ryggsmarter eller sykemeldinger ifm. rygg før fallskaden, og videre opplysninger om plager med begge skuldre og høyre ankel.

Nav innvilget søknad om arbeidsavklaringspenger i vedtak 26.3.20.

Fysioterapeut skrev en erklæring 3.6.20, hvor det fremgikk at første fysioterapitime etter fallet 6.2.17 var 7.3.17, og forsikrede hadde da "ryggsmarter etter fallet og smerter i hoftene ved gange. Smerter i både nakke og rygg ...". Videre fremgikk at forsikrede "har gått til behandling jevnlig siden hun falt og skadet ryggen" og at jobben oppleves som for tung etter fallet i 2017. "Hun har ryggsmarter som stadig vender tilbake ...". Det er også fremlagt to henvisninger til fysioterapi datert 1.11.17 og 12.3.19.

Rådgivende lege spesialist i fysikalsk medisin og rehabilitering H. vurderte saken 5.10.20:

...

Vurdering:

Skadepotensialet ved aktuelle skade må anses som beskjedent, og har vel primært dreid seg om bløtdelskontusjoner, antakelig først og fremst i seteparti og korsrygg, med antatt god prognose. Mer uttalte plager synes å ha tilkommet først noen dager senere, deretter oppgis en bedring, så pånytt økte ryggplager av noen ukers varighet, og igjen forverring senhøsten -17.

Noen spesifikk årsak til plagene ble ikke påvist, og det bemerkes relativt variable plager over tid, både fra ryggen men og til dels fra øvrige kroppsregioner og organsystem.

...

I sum er det lite sannsynlig at skadepotensialet i aktuelle sak skulle kunne medføre plager utover få dager-uker etter hendelsen. Brosymptomer etter fallskaden er dårlig dokumentert, og heller ikke forenlighetskravet

kan ses oppfylt. Senere plager må ses i lys av en lang (flere tiår) sykehistorie med relativt tilsvarende plager, som og har medført til dels lange perioder med arbeidsuførhet.

Konklusjon:

- Etter mitt skjønn er det ikke minst 50% sannsynlig at hennes nåværende helseplager er forårsaket av skaden i februar 2017.

...

I notatet var det også inntatt en oppsummerende oversikt over tidligere sykdomshistorikk, journaler, mv.

Selskapet avsto kravet 6.11.20 under henvisning til manglende årsakssammenheng mellom fallet og senere plager.

Forsikrede klaget på vurderingen 30.11.20. Forsikrede opplyste bl.a. at hun var på jobb de neste dagene, da det ikke var ledig time hos lege før uken etter, og at hun brukte mye Pinex forte første uken. Forsikrede hadde også tilrettelegging på arbeidsplassen, da hun var tilbake i full jobb.

Selskapet opprettholdt avslaget.

Forsikrede klaget til Finansklagenemnda 22.2.21. I klagen fremgikk blant annet at hun "tok kontakt med lege for time samme dag ulykken skjedde, men dette ble ikke notert i min journal, og jeg fikk legetime en uke etter ulykken". Tidligere bestyrer i barnehagen bekreftet 18.3.21 at forsikrede tok kontakt med fastlegekontoret samme dag som fallet skjedde, men at legen ikke hadde time før 14.2.17.

Fysioterapeuten skrev 27.8.21:

Pasienten har vært jevnlig til behandling hos meg ... fra 7.3.2017.

Hun kom med ryggsmarter som var særlig utpreget under gange. Hun fikk også smerter i ryggen når hun reiste seg etter å ha sittet.

Pasienten falt stygt i barnehagen 6.2.2017. Smertene i ryggen kom etter den hendelsen, og har aldri blitt helt borte etter det. Hun var ikke plaget med ryggsmarter før dette.

Det fremgikk også at ryggsmertene har "kommet og gått litt i disse årene", at ryggen i perioder har vært bedre, men at plagene stadig kommer tilbake. Forsikrede får flere typer behandling og gjør også øvelser hjemme. Fysioterapeuten skrev også at ryggplagene "ser dessverre ut til å ha blitt kroniske, så jeg tror hun også vil trenge hjelp med smertelindring i framtiden."

Fysioterapeuten skrev 21.9.21:

... Hun har ikke vært til behandling hos meg i perioden 2007 og 2017. Jeg har ikke noe røntgen fra denne perioden.

Forsikrede i det vesentlige anført at det er årsakssammenheng mellom ulykken og senere varige plager i venstre hofte og korsrygg. Forsikrede har aldri hatt slike plager med korsrygg og hofte før ulykken, og de har vedvart siden ulykken. Forsikrede har vært sykemeldt i perioder, brukt smertestillende, og arbeidsplassen har tilrettelagt så godt det lar seg gjøre. Ifølge selskapet skal man være såpass dårlig at man ikke kan være i arbeid, for å få erstatning, og heller ikke ha gode perioder, men ifølge Nav må man jobbe så mye man kan, med tilrettelegging på arbeidsplass for å få sykepenger og evt. over på AAP. Det er da ikke så lett å vite hva man bør gjøre. Forsikrede har også reagert på rådgivende leges fokus på irrelevante plager og selskapets utsendelse av hele legejournalen. Når det gjelder dokumentasjonen fra fysioterapeuten, skriver hun at hun har gått til behandling jevnlig siden hun falt og skadet ryggen. Dette, sammen med dokumentasjonen på behandlingsdatoene, viser hva slags behandling som er gjort. Forsikrede fikk ikke behandling fra fysioterapeuten før ulykken.

Selskapet har i det vesentlige anført at det ikke er tilstrekkelig sannsynliggjort at det foreligger faktisk og rettslig årsakssammenheng mellom arbeidsulykken og de angitte plagene og evt. økonomiske tap, jf. bl.a. Høyesteretts dom Rt-1992-64, og de fire kriteriene oppstilt i Rt-1998-1565 (Nakkesleng I) og Rt-2010-1547 (Nakkesleng IV). Når det gjelder det første kriteriet – skadeevne – har selskapet anført at det er lite sannsynlig at det var tilstrekkelig skadeevne for varig skade. Det er ikke funnet skaderelaterte funn ved røntgen. Videre ville et fall med potensial for varig skade tilsi svært kraftige symptomer tidsnært til skaden og et akutt behov for medisinsk hjelp. Skadelegevakt/akutthjelp ble ikke oppsøkt. Fallet på baken var fra egen høyde, og lege ble først oppsøkt 8 dager senere. Smerter i hoftene er først nevnt ca. fire uker etter skaden, jf. notat 2.3.17. Vilåret om akutsymptomer er da ikke oppfylt, og dermed er det heller ikke dokumenterte brosymptomer. Skulle man sett bort fra at akutsymptomer ikke er bevist, er likevel vilåret om brosymptomer ikke oppfylt. Dokumentasjonen viser fravær av symptomer i flere lange perioder etter skaden. Når det gjelder behandlingsoversikten fra fysioterapeuten er dette ikke en journal, som gir nye medisinske opplysninger. Den senere utvikling er heller ikke i tråd med biologisk skademodell, hvor et traume vil medføre sterke initialsymptomer og etter dette vil symptomene gradvis bedres. En utvikling hvor smerter og ubehag blir verre uker eller måneder etter ulykken, eller oppstår i andre deler av kroppen, er i utgangspunktet ikke forenlig med bløtdelsskade. Dokumentasjonen viser at plagene synes å ha tilkommet først noen dager etter hendelsen, deretter oppgis bedring, så på nytt økte ryggplager av noen ukers varighet, og så igjen forverring. Noen spesifikk årsak er ikke påvist. I årene som fulgte beskrives diverse helseplager. Plagene er relativt variable over tid, både fra ryggen og til dels også fra øvrige kroppsregioner og organsystem. Videre fremgikk en lang sykehistorie før skade, med betydelige helseplager og arbeidsuførhet over tid. Tilsvarende synes å ha fortsatt etter skadehendelsen.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen 6.2.17 og senere varige plager i korsrygg og venstre hofte.

Det vil foreligge årsakssammenheng mellom hendelsen og senere varige plager i korsrygg og venstre hofte hvis hendelsen er en nødvendig betingelse for plagene, og ulykken har vært så vidt vesentlig i årsaksbildet at det er naturlig å knytte ansvar til den, jf. Rt-1992-64.

Det er kravstiller, altså forsikrede, som har bevisbyrden. Det innebærer at hun i tilstrekkelig grad må sannsynliggjøre at vilkårene for utbetaling er oppfylt, herunder at det er årsakssammenheng mellom hendelsen og plagene.

En vurdering av årsakssammenheng har både en juridisk og en medisinsk side. Nemnda har ikke medisinsk kompetanse og kan ikke foreta en medisinsk vurdering. Nemnda kan heller ikke overprøve det medisinskfaglige skjønn som legene har utvist i en sak. Derimot kan nemnda overprøve erklæringer på et juridisk grunnlag.

Det er oppstilt særskilte krav i praksis for sammenhengen mellom et traume og senere bløtdelsskader/nakkesleng, PTSD, mv, jf. Høyesteretts dom inntatt i Rt. 1998 s. 1565, og nemndas avgjørelse 2018-865, 2017-641 og 2018-814.

Nemnda legger til grunn at det er tale om anførte bløtdelsskader i saken. Det ble ikke påvist skjelettskade ved gjennomførte MR-undersøkelser av lumbosakralkolumna 23.2.17 og 12.12.19, og det er heller ikke fremlagt annen dokumentasjon som viser noen slik skade i venstre hofte.

Ved bløtdelsskader vurderer nemnda spørsmålet om det er sannsynliggjort adekvat årsakssammenheng på bakgrunn av de grunnvilkår som er trukket opp i rettspraksis: Ulykken må ha hatt tilstrekkelig skadevoldende evne, det må foreligge akutsymptomer i form av smerter

innen to–tre døgn etter ulykken, det må foreligge brosymptomer (sammenhengende plager fra ulykken og til den kroniske senfasen) og plagene etter ulykken må ha et traumatologisk plausibelt forløp.

I bevisvurderingen tillegger nemnda tidsnære beviser større vekt enn beviser som har tilkommet senere. Dette er i tråd med prinsipper trukket opp av Høyesterett, og er dessuten et utslag av nemndas rent skriftlige saksbehandling.

Forsikredes hofteplager er ikke nevnt før i skademelding 21.2.17, og det er videre lite journalføringer av slike plager etter dette. Nemnda finner det klart at det ikke er dokumentert akutt- og brosymptomer for disse plagene, hvilket innebærer at det ikke er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen 6.2.17 og senere varige hofteplager.

Når det gjelder forsikredes plager i korsryggen, oppsøkte hun først lege på grunn av disse 14.2.17, altså 8 dager etter hendelsen. Legen noterte da at hun ved fallet traff haleben/sacrum og hadde smerter ved gange og da hun reiste seg. Etter nemndas syn er dokumentasjonen på plager i akuttfasen dårlig når det gjelder disse plagene.

Senere er plagene nevnt i skademeldingen 21.2.17, journal 2.3.17, mv. Det er fremlagt oversikt over behandlingsdatoer hos fysioterapeuten som viser jevnlige behandlinger i første omgang fra 7.3.17 til 6.12.17. Fysioterapeuten har ikke foretatt tidsnære nedtegnelser om hvilke plager som ble behandlet ved hver enkelt behandling, men har i ettertid skrevet at forsikrede mottok behandling for ryggen, jf. erklæring 27.8.21. Erklæringen av 27.8.21 nevner ikke om det er tale om andre ryggplager enn fra korsryggen. Slik nemnda ser det har dette betydning da fastlegejournal 6.9.17 ikke nevner korsryggplager, men plager i øvre del av ryggen. Dette svekker etter nemndas syn dokumentasjonen på brosymptomer.

Selv om det legges til grunn at forsikrede fikk behandling for korsryggen ved hver fysioterapitime, er det også perioder med opphold i dokumentasjonen, blant annet mellom timen 6.12.17 og 1.3.18. Deretter er det behandlinger frem til 17.7.18. Etter dette er det ikke nevnt korsryggplager før 22.11.18, og på dette tidspunktet er det notert en ukes sykehistorie med smerter i thorakalområdet, og at smertene hadde flyttet seg nedover de siste dagene og på dette tidspunktet satt lumbalt. Plagene synes etter dette å ha forverret seg, med større behov for sykemeldinger, jf. også notat 4.3.19. Samlet sett finner nemnda at det ikke er tilstrekkelig skriftlig tidsnær dokumentasjon på sammenhengende korsryggplager etter hendelsen 6.2.17, hvilket innebærer at kravet om brosymptomer etter nemndas syn ikke er oppfylt.

Manglende dokumenterte symptomer i den tidsnære dokumentasjonen medfører i praksis at det ikke er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom en hendelse og senere plager. For å sannsynliggjøre symptomer som ikke fremgår av den tidsnære skriftlige dokumentasjonen kreves som et utgangspunkt muntlig forklaring for domstolene.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Mallings (leder), Tonje Giertsen (selskapsrepresentant), Jane Ytreøy Grøndalen (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).